הִלְכוֹת בִּרְכַּת הַפֵּרוֹת סִימָן רו

קטו. בְּאֵר הַגּוֹלָה

הָאֲדָמָה וּפְרִי הָעֵץ, וּבָרַךְ עַל פְּרִי הָאֲדָמָה [*] וְנִתְכַּוֵּן לִפְטֹר אֶת פְּרִי הָעֵץ, (י) יָצָא: ג כָּל אֵלּוּ הַבְּרָכוֹת צְרִיךְ שֶׁלֹּא יַפְסִיק (יא) בֵּין בְּרָכָה לַאֲכִילָה. הגה: (יב) יוֹתֵר מִכְּדֵי (ג) [ב] דִּבּוּר (בית יוסף (ד"ה ומ"ש) בשם שבלי לקט (פר' קפו)). זוְצָרִיךְ לְהַשְׁמִיעַ לְאָזְנָיו, וְאִם לֹא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנָיו יָצָא, וּבִלְבַד שֶׁיּוֹצִיא (יג) בְּשִׂפָתָיו, וְנֶאֱמָרִים (יד) בְּכָל לָשׁוֹן. חוְלֹא יְבָרֵךְ עָרֹם, עַד שֶׁיְּכַסֶּה עֶרְוָתוֹ, בַּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים (טו) בְּאִישׁ, אֲבָל אִשָּׁה יוֹשֶׁבֶת וּפָנֶיהָ שֶׁל מַטָּה (טז) טוּחוֹת בַּקְּרָקַע, כִּי בָּזֶה מִתְכַּסָּה עֶרְוָתָהּ (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ע"ד סָעִיף ד'). וְאַפְלּוּ אִם אֵינוֹ עָרֹם, אִם לִבּוֹ רוֹאֶה אֶת עֶרְוָתוֹ אוֹ שֶׁרֹאשׁוֹ מְגֻלֶּה, אָסוּר לְבָרֵךְ: ד כָּל דָּבָר שֶׁמְּבָרֵךְ עָלָיו לְאָכְלוֹ אוֹ לְהָרִיחַ בּוֹ, (יז) צָרִיךְ לְאָחְזוֹ (ג) (יח) בִּימִינוֹ כְּשֶׁהוּא

ד מַהָא דְּטַל בָּרִיךְ שָׁם (פ"ג). ה צִיצְוִיתוֹ בְּסִימָן קפ"ה (ס"כ). ו גַּם זֶה בְּסִימָן ע"ד (ס"ד). ז בְּרָכוֹת מ"ג (ע"ב).

בֵּאֵר הֵיטֵב

הֵיטֵב אֲשֶׁר לְפָנַי יֵשׁ שָׁם חִפּוּרוֹן אֵיזֶה אוֹתִיּוֹת עַיִן שָׁם: ג (ב) דִּבּוּר. פֵּרוּשׁ כְּדֵי דִּבּוּר, שֶׁאִילּוּ שָׁלוֹם תַּלְמִיד לָרַב דְּהַיְינוּ שָׁלוֹם עָלֶיךָ רַבִּי וּמוֹרִי. וּשְׁתִיקָה לֹא הֲוֵי הֶפְסֵק בְּדִיעֲבַד אֲפִלּוּ בִּזְמַן מְרֻבֶּה, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד): ד (ג) בִּימִינוֹ. וְאַל הָאֲדָמָה שְׁטוּכִים מְבֻשָּׁלִים יוֹתֵר מֵחַיִּים שְׁדֵינָן לְבָרֵךְ שֶׁהַכֹּל, אִם בָּרַךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה יָצָא בְּדִיעֲבַד עַיֵּן שָׁם. וּפְשׁוּט דְּהוּא הַדִּין אִיפְּכָא בְּאוֹתָן שֶׁחַיִּים טוֹבִים מִמְּבֻשָּׁלִים וּבָרַךְ לְאַחַר הַבְּשׁוּל בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, יָצָא. וְנִרְאֶה שֶׁאִם נִסְתַּפֵּק אִם פְּרִי זוֹ טוֹבָה הָיָה מְבֻשָּׁלֶת אוֹ אִיפְּכָא, יֵשׁ לְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה בֵּין קֹדֶם הַבְּשׁוּל אוֹ אַחַר כָּךְ בֵּיוָן דִּבְדִיעֲבַד יָצָא. וְאַף עַל גַּב שֶׁגַּם בְּשֶׁהֻכַּל בְּדִיעֲבַד יָצָא, מִכָּל מָקוֹם בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה מְבֹרָךְ טְפֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ לְעֵיל (ד"ה כרך) בְּשֵׁם הַבְּרָכִי יוֹסֵף. וּמֵהָ שֶׁכָּתַב בְּסוֹף סִימָן ר"ד (ס"ג) מִתְּסָפֵק בְּרָכָתוֹ שֶׁהַכֹּל, הַיְינוּ מִסְתַּפֵּק בְּצִנּוּן שֶׁאִם יְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה אוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ לֹא יָצָא אַף בְּדִיעֲבַד, אֲבָל בְּכִי הַאי גַּוְנָא בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה עָדִיף כֵּיוָן שֶׁבְּדִיעֲבַד יָצָא. וְעַיֵּן בְּט"ז (סק"ב) שֶׁכָּתַב, דְּלְמָה נָקֵט בְּשֶׁלְחָן עָרוּךְ "שֶׁהָיָה לְפָנָיו שֶׁאִפְלּוּ הָיָה דַּעְתּוֹ עָלָיו הַדִּין כֵּן כ"ז כָּתַב שֶׁהִקְפִּידוּ עַל מִדּוֹתָיו, דְּהָתָם הַבְּרָכוֹת שְׁוֹת בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ. אַף גַּם בְּאִם הָיָה לְפָנָיו נִרְאֶה מַרְשֵׁ"י (ברכות מא. ד"ה אבל) וְתוֹסָפוֹת (שם ד"ה אבל) דְּאֵין בְּרָכַת צְנוּן פּוֹטֵר אֶת הַזַּיִת, וּמְסִיק לְהַלָּכָה כְּדִבְרֵי רַשֵׁ"י דְּלֹא מְהַנֵּי לִפְטֹר בְּכִי הַאי גַּוְנָא, וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל שֶׁל עֵץ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּרַכִּי יוֹסֵף (סק"ה) שֶׁהֵכִיא דִּבְרֵי הַשָּׂאֲגַת אֲרִיֵה וְכָתַב לְיַשֵּׁב הַסָּגְיָא לְרַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וּמִסְתַּפֵּק טַעֲמֵיהּ כֵּיוָן דְּבָרַךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה עַל פְּרִי הָעֵץ בְּדִיעֲבַד יָצָא, אִם כֵּן כְּשֶׁבֵּירְכוּ פְּרִי הָאֲדָמָה וּמְחֻבָּן בְּפַרְטוּת לִפְטֹר אֶת פְּרִי הָעֵץ דְּיָצָא, דְּגָדוֹל כֹּחַ הַכַּוָּנָה. וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב דִּבְרֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (כה: ד"ה אבל) מוֹרֶה לְהַלָּרְיָא כְּטַ"ז, וְכֵן כָּתַב בְּפֵרוּשׁ בְּסָפֵק כָּל בּוֹ (סי' כה), וְכֵן כָּתַב בְּאֶרְחוֹת חַיִּים (הל' ברכות אות כ) שֶׁהוּא דַּעַת הָרַשְׁבָּ"א (ברכות מא. ד"ה אבל ואלא) בְּשִׁטַּת מֹשֶׁה בְּדִרְכֵי מֹשֶׁה (סק"א) מִהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְכֵן הַפְּרִי בְּלִקּוּטִים. וְנִרְאֶה שֶׁאִם הָיָה לְפָנָיו, אֵין לְחַזֵּר וּלְבָרֵךְ בְּדִבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, דְּסָפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל. וּלְכָתְחִלָּה יֵשׁ לוֹ לִהְיוֹת נִמְלָךְ שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל מִיָּד פְּרִי הָעֵץ, דְּהָא אֵין כָּאן בְּרָכָה לִבְטָלָה כֵּיוָן שֶׁעִקַּר בִּרְכָתוֹ עַל פְּרִי הָאֲדָמָה נִתְקַיְּמָה, וְכֵן אִם לֹא הָיָה לְפָנָיו רְאוּי לַעֲשׂוֹת כֵּן לְאַפּוּקֵי נַפְשֵׁיהּ מִפְּלִיגְתָּא. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ב) מִבֹּאר הֵיטֵב. הָא סְתָמָא אֲפִלּוּ הָיוּ לְפָנָיו שְׁפִיכֵן לְפָנָיו לֹא פְּטַר בִּבְרָכַת בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה אֶת פְּרִי הָעֵץ עַיֵּן שָׁם, שְׁבָזֶה מֻכְרָח בְּהֶפֶךְ מֵאֵירוּת חֵלֶק א' סִימָן נ"ח. וְכָתַב שָׁם, וְכֵן אִם הָיוּ לְפָנָיו דָּבָר שֶׁבִּרְכָתוֹ שֶׁהַכֹּל וְדָבָר שֶׁבִּרְכָתוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ אוֹ פְּרִי הָאֲדָמָה, וְשָׁנָה וּבֵרַךְ עַל הָעֵץ אוֹ עַל הָאֲדָמָה בִּלֹּא מִתְכַּוֵּן. וּנְדוֹלָה מִזֶּה דַּאֲפִלּוּ בְּדָבָר שֶׁבִּרְכָתוֹ שְׁוֹת כְּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א כו', אִם כֵּן אַף כְּשֶׁבֵּרַךְ שֶׁהַכֹּל צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ עַל כָּל מִין בְּרָכָה הָרְאוּיָה לוֹ. וְעַיֵּן בְּשוּ"ת הָרִיבַ"שׁ סִימָן שפ"ד בְּאֶמְצַע הַתְּשׁוּבָה שָׁם כָּתַב, וּמִי אִיכָּא לְמֵימַר דְּמִי שֶׁלְּפָנָיו בְּשַׁר וּגְבִינָה שֶׁבִּרְכוֹתֵיהֶם שְׁוֹת וּבֵרַךְ עַל הַגְּבִינָה, שֶׁיְּהֵא צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ עַל הַבָּשָׂר מִפְּנֵי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹלָם יַחַד מֻחְמֶצֶת אַסּוּר עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה דְּהֵיְינוּ בְּמִתְכַּוֵּן אוֹ אֲפִלּוּ בְּסָתָמָא כֵּיוָן שֶׁדַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל גַּם הַבָּשָׂר אַחַר קִנּוּחַ וְהַדָּחָה, דְּאִם לֹא כֵּן בְּלֹא הָכִי הֲוֵי לֵיהּ נִמְלָךְ: ב [בשו"ע] וְנִתְכַּוֵּן לִפְטֹר אֶת פְּרִי הָעֵץ יָצָא. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) שֶׁהַרְאָה מָקוֹם לְסִימָן ר"א דִּלְכָתְחִלָּה אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן, וְכֵן כָּתַב בְּעַטֶרֶת זְקֵנִים, עַיֵּן שָׁם: ג [ב] דִּבּוּר. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן מַה שֶׁכָּתַב אֲרוּכִי וְקַצְרִי בְּתִבְוּאוֹת שׁוֹר סִימָן י"ט סָעִיף קָטָן ב' וּמְבֹאָר שָׁם דְּאִם נִשְׁכַּח וְאָכַל בְּלֹא בְּרָכָה אֵין לוֹ לְבָרֵךְ בְּתוֹךְ כְּדֵי דִּבּוּר שֶׁל אֲכִילָה, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁהֵכִיא מִדְּלִיעֵל סִימָן קע"ב (ס"א), וְצָרִיךְ עַיֵּין דְּהָא הָרַמ"א כָּתַב שָׁם דְּשִׁעֵר שִׁיכְרָךְ וְהַיְינוּ לְאַחַר בְּלִיעַת הַמַּשְׁקִין, וְאִם כֵּן גַּם בְּשִׁכְחַ וְאָכַל אִפְשָׁר דְּמִהָנֵי תּוֹךְ כְּדֵי דִּבּוּר. וְנִרְאֶה שֶׁאִם יֵשׁ לְפָנָיו עוֹד מַאוּתוֹ הַמִּין יְהֵיה זָרִיז לְבָרֵךְ תּוֹךְ כְּדֵי דִּבּוּר שֶׁל הָאֲכִילָה שֶׁאִכַּל וְשׁוּב יֹאכַל לְאַחַר כָּךְ מִמֶּה שֶׁלְּפָנָיו, וְכֵן בְּגִבֵּי מַשְׁקִין דְּלִעֵיל סִימָן קע"ב (שם) יֵשׁ לַעֲשׂוֹת כֵּן. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) דְּיֵשׁ בְּרָכָה לֶאֱכִילָה אֵין לוֹ לִשְׁאֹל שָׁלוֹם אֲפִלּוּ תַּלְמִיד לְרַב, וְלֹא דָּמֵי לִבְרֵכַת קְרִיאַת שְׁמַע עַיֵּן שָׁם, וְהוּא הַדִּין דְּאֵינוֹ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הָאֲדָמָה, דְּבוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ מִשְׁמַעְתּוּ שְׁזֶּה עִקַּר הַפֵּרִי, אֲבָל מִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד אַף בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ יָצָא. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּקִצּוּר מֵאֵירוֹת (ח"א) סִימָן נ"ח דִּבְטֵלָה וְדַקְדּוּתֵיהּ יְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ לְצֵאת יְדֵי הָרַמְבַּ"ם (פ"ח ה"י), זֶה אֵינוֹ דְּהַנַּאֲחָא הַנְּכוֹנָה בְּרַמְבַּ"ם כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַכֶּסֶף מִשְׁנֶה דְּיָבֵרְךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה עַל פְּרִי הָעֵץ יָצָא עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן שָׁם בְּפֶנֶים מְאִירוֹת שֶׁאִם עַל פֵּרוֹת הַבְּשׁוּל שְׁטוּכִים מְבֻשָּׁלִים יוֹתֵר מֵחַיִּים שְׁדֵינָן לְבָרֵךְ שֶׁהַכֹּל, אִם בָּרַךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה יָצָא בְּדִיעֲבַד עַיֵּן שָׁם. וּפְשׁוּט דְּהוּא הַדִּין אִיפְּכָא בְּאוֹתָן שֶׁחַיִּים טוֹבִים מִמְּבֻשָּׁלִים וּבָרַךְ לְאַחַר הַבְּשׁוּל בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, יָצָא. וְנִרְאֶה שֶׁאִם נִסְתַּפֵּק אִם פְּרִי זוֹ טוֹבָה הָיָה מְבֻשָּׁלֶת אוֹ אִיפְּכָא, יֵשׁ לְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה בֵּין קֹדֶם הַבְּשׁוּל אוֹ אַחַר כָּךְ בֵּיוָן דִּבְדִיעֲבַד יָצָא. וְאַף עַל גַּב שֶׁגַּם בְּשֶׁהֻכַּל בְּדִיעֲבַד יָצָא, מִכָּל מָקוֹם בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה מְבֹרָךְ טְפֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ לְעֵיל (ד"ה כרך) בְּשֵׁם הַבְּרָכִי יוֹסֵף. וּמֵהָ שֶׁכָּתַב בְּסוֹף סִימָן ר"ד (ס"ג) מִתְּסָפֵק בְּרָכָתוֹ שֶׁהַכֹּל, הַיְינוּ מִסְתַּפֵּק בְּצִנּוּן שֶׁאִם יְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה אוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ לֹא יָצָא אַף בְּדִיעֲבַד, אֲבָל בְּכִי הַאי גַּוְנָא בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה עָדִיף כֵּיוָן שֶׁבְּדִיעֲבַד יָצָא. וְעַיֵּן בְּט"ז (סק"ב) שֶׁכָּתַב, דְּלָמָּה נָקֵט בְּשֶׁלְחָן עָרוּךְ "שֶׁהָיָה לְפָנָיו שֶׁאִפְלּוּ הָיָה דַּעְתּוֹ עָלָיו הַדִּין כֵּן כ"ז כָּתַב שֶׁהִקְפִּידוּ עַל מִדּוֹתָיו, דְּהָתָם הַבְּרָכוֹת שְׁוֹת בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ. אַף גַּם בְּאִם הָיָה לְפָנָיו נִרְאֶה מַרְשֵׁ"י (ברכות מא. ד"ה אבל) וְתוֹסָפוֹת (שם ד"ה אבל) דְּאֵין בְּרָכַת צְנוּן פּוֹטֵר אֶת הַזַּיִת, וּמְסִיק לַהֲלָכָה כְּדִבְרֵי רַשֵׁ"י דְּלֹא מְהַנֵּי לִפְטֹר בְּכִי הַאי גַּוְנָא, וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל שֶׁל עֵץ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּרַכִּי יוֹסֵף (סק"ה) שֶׁהֵכִיא דִּבְרֵי הַשָּׂאֲגַת אֲרִיֵה וְכָתַב לְיַשֵּׁב הַסָּגְיָא לְרַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וּמִסְתַּפֵּק טַעֲמֵיהּ כֵּיוָן דְּבָרַךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה עַל פְּרִי הָעֵץ בְּדִיעֲבַד יָצָא, אִם כֵּן כְּשֶׁבֵּירְכוּ פְּרִי הָאֲדָמָה וּמְחֻבָּן בְּפַרְטוּת לִפְטֹר אֶת פְּרִי הָעֵץ דְּיָצָא, דְּגָדוֹל כֹּחַ הַכַּוָּנָה. וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב דִּבְרֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (כה: ד"ה אבל) מוֹרֶה לְהַלָּרְיָא כְּטַ"ז, וְכֵן כָּתַב בְּפֵרוּשׁ בְּסָפֵק כָּל בּוֹ (סי' כה), וְכֵן כָּתַב בְּאֶרְחוֹת חַיִּים (הל' ברכות אות כ) שֶׁהוּא דַּעַת הָרַשְׁבָּ"א (ברכות מא. ד"ה אבל ואלא) בְּשִׁטַּת מֹשֶׁה בְּדִרְכֵי מֹשֶׁה (סק"א) מִהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְכֵן הַפְּרִי בְּלִקּוּטִים. וְנִרְאֶה שֶׁאִם הָיָה לְפָנָיו, אֵין לְחַזֵּר וּלְבָרֵךְ בְּדִבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, דְּסָפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל. וּלְכָתְחִלָּה יֵשׁ לוֹ לִהְיוֹת נִמְלָךְ שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל מִיָּד פְּרִי הָעֵץ, דְּהָא אֵין כָּאן בְּרָכָה לִבְטָלָה כֵּיוָן שֶׁעִקַּר בִּרְכָתוֹ עַל פְּרִי הָאֲדָמָה נִתְקַיְּמָה, וְכֵן אִם לֹא הָיָה לְפָנָיו רְאוּי לַעֲשׂוֹת כֵּן לְאַפּוּקֵי נַפְשֵׁיהּ מִפְּלִיגְתָּא. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ב) מִבֹּאר הֵיטֵב. הָא סְתָמָא אֲפִלּוּ הָיוּ לְפָנָיו שְׁפִיכֵן לְפָנָיו לֹא פְּטַר בִּבְרַכַת בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה אֶת פְּרִי הָעֵץ עַיֵּן שָׁם, שְׁבָזֶה מֻכְרָח בְּהֶפֶךְ מֵאֵירוֹת חֵלֶק א' סִימָן נ"ח. וְכָתַב שָׁם, וְכֵן אִם הָיוּ לְפָנָיו דָּבָר שֶׁבִּרְכָתוֹ שֶׁהַכֹּל וְדָבָר שֶׁבִּרְכָתוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ אוֹ פְּרִי הָאֲדָמָה, וְשָׁנָה וּבֵרַךְ עַל הָעֵץ אוֹ עַל הָאֲדָמָה בִּלֹּא מִתְכַּוֵּן. וּנְדוֹלָה מִזֶּה דַּאֲפִלּוּ בְּדָבָר שֶׁבִּרְכָתוֹ שְׁוֹת כְּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א כו', אִם כֵּן אַף כְּשֶׁבֵּרַךְ שֶׁהַכֹּל צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ עַל כָּל מִין בְּרָכָה הָרְאוּיָה לוֹ. וְעַיֵּן בְּשוּ"ת הָרִיבַ"שׁ סִימָן שפ"ד בְּאֶמְצַע הַתְּשׁוּבָה שָׁם כָּתַב, וּמִי אִיכָּא לְמֵימַר דְּמִי שֶׁלְּפָנָיו בְּשַׁר וּגְבִינָה שֶׁבִּרְכוֹתֵיהֶם שְׁוֹת וּבֵרַךְ עַל הַגְּבִינָה, שֶׁיְּהֵא צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ עַל הַבָּשָׂר מִפְּנֵי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹלָם יַחַד מֻחְמֶצֶת אַסּוּר עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה דְּהֵיְינוּ בְּמִתְכַּוֵּן אוֹ אֲפִלּוּ בְּסָתָמָא כֵּיוָן שֶׁדַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל גַּם הַבָּשָׂר אַחַר קִנּוּחַ וְהַדָּחָה, דְּאִם לֹא כֵּן בְּלֹא הָכִי הֲוֵי לֵיהּ נִמְלָךְ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דָּבָר שֶׁבִּרְכָתוֹ שֶׁהַכֹּל וְדָבָר שֶׁבִּרְכָתוֹ פְּרִי הָאֲדָמָה וְנִתְכַּוֵּן בְּשֶׁהַכֹּל לִפְטֹר גַּם הַמִּין הַשֵּׁנִי, יָצָא בְּדִיעֲבַד: (י) **יָצָא.** [א]וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"א) דְּיֵשׁ חוֹלְקִין עַל זֶה, וּכְבָר נִתְבָּאֵר לְהוּ (ט) שֶׁאֲפִלּוּ נִתְכַּוֵּן לִפְטֹר אֶת פְּרִי הָעֵץ הַמֻּגָּח לְפָנָיו לֹא יָצָא, וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ, וּבְרָכַת בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה לֹא הָיְתָה לְבַטָּלָה דִּנְתְקַיְּמָה עַל פְּרִי הָאֲדָמָה לְבַד. וּמִכָּל מָקוֹם מַסִּיק דְּבְדִיעֲבַד אֵין לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ וּבְדִעֲבַד הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, דְּסָפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל, (ט) וְיוֹתֵר טוֹב לִהְיוֹת נִמְלָךְ שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל מִיָּד הַפְּרִי הָעֵץ אֶלָּא לְאַחַר זְמַן, וְיַחֲזֹר וִיבָרֵךְ עֲלֵיהֶן: ג (יא) **בֵּין בְּרָכָה לַאֲכִילָה.** וְהוּא הַדִּין בְּרִכַּת הַמָּזוֹן, בֵּין בְּרָכָה לְהַמְּצָוֹת: (יב) **יוֹתֵר מִכְּדֵי דִּבּוּר.** הֵינוּ כְּדֵי שְׁאִילַת תַּלְמִיד לְרַב (י) שָׁלוֹם עָלֶיךָ רַבִּי, וְיוֹתֵר מַהֲכִי חָשִׁיב הֶפְסֵק. וּמַיְירֵי (יא) בְּשִׁתְיקָה אֲבָל דִּבּוּר אֲפִלּוּ מִלָּה אַחַת הֲוֵי הֶפְסֵק כָּל שֶׁהוּא שֶׁלֹּא לְצָרֶךְ הַבְּרָכָה וְכַמְבֹאָר בְּסִימָן קס"ז סָעִיף ו' עַיֵּן שָׁם. עוֹד יֵשׁ חִלּוּק בֵּין שְׁתִיקָה לְדִבּוּר דִּדְבּוּר הוּא לְעִכּוּבָא וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ, אֲבָל בְּשִׁתְיקָה הוּא (יג) רַק לְכַתְּחִלָּה אֲבָל בְּדִיעֲבַד אֲפִלּוּ שָׁהָה הַרְבֵּה יוֹתֵר מִכְּדֵי דִּבּוּר אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ כָּל שֶׁלֹּא הִפְסִיק דַּעְתּוֹ לְהַחֲזִיר וּלְבָרֵךְ בֵּינְתַיִם. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דַּאֲפִלּוּ מִפְּנֵי הַכָּבוֹד וְהַיִּרְאָה אָסוּר לְהַפְסִיק אַחַר הַבְּרָכָה, וְאִם הִפְסִיק חוֹזֵר וּמְבָרֵךְ, וַאֲפִלּוּ לַעֲנִיַּת אָמֵן אוֹ לְקַדִּישׁ וּקְדֻשָּׁה וּבְרִכּוּ גַּם כֵּן לֹא יַפְסִיק. לֹא יְבָרֵךְ עַל מַאֲכָל אוֹ מַשְׁקֶה שֶׁהוּא חַם אוֹ קַר בְּיוֹתֵר, מְשׁוּם חֲשַׁשׁ הֶפְסֵק. וּמִי שֶׁבֵּרַךְ עַל מַאֲכָל וּלְאַחַר שֶׁבֵּרַךְ נִמְאַס בְּעֵינָיו, יֵשׁ לוֹ לֶאֱכֹל קְצָת מִמֶּנּוּ, יִשְׁפֹּךְ תְּחִלָּה וְאַחַר לְבָטָלָה. הָרוֹצֶה לִשְׁתּוֹת מַיִם שֶׁשּׁוֹפֵךְ קְצָת מִמֶּנּוּ, יִשְׁפֹּךְ תְּחִלָּה וְאַחַר [סק"ט] וְכֵן בְּכָל בְּרָכָה שֶׁמְּבָרֵךְ עַל אֵיזֶה מִצְוָה (מז) יֵשׁ לוֹ לֶאֱחֹז

(מ) וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן בִּרְכַת שֶׁהַכֹּל וּפְרִי הָאֲדָמָה הַמְזֻכָּר בְּאוֹת ט': (מ) שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"א) עַיֵּן שָׁם. וּמִכָּל מָקוֹם הַשּׁוֹמֵעַ עַצְמוֹ עַל הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אֵין לְחוּשׁ בְּיָדוֹ כִּי הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים הֶעְתִּיקוּ דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְדִינָא: ג (י) רֹב אַחֲרוֹנִים, דְּלֹא כְּט"ז (סק"ג) שֶׁכָּתַב שָׁלוֹם עָלֶיךָ רַבִּי וּמוֹרִי: (יא) אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ד) וְרִפְרֵי מִגְדָּנִים (א"א סק"ד) וְהַגְּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אַיְגֶר: (יב) רִפְרֵי מִגְדָּנִים (שם): (יג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) וְאֵלִיָּה רַבָּה (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה דִּעוֹת בֵּין הָרִאשׁוֹנִים וְסֶפֶק בְּרָכוֹת לְהָקֵל: (יד) אַחֲרוֹנִים: ד (טו) לְבוּשׁ: (טז) אַחֲרוֹנִים:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (ס"ב) פסק כהשו"ע דיצא, ובסדר ברכת הנהנין (פ"א ה"ז) הביא ב' הדעות וכתב: לפיכך למעשה צריך ליזהר שלא להתכוין לעולם לפטור פרי העץ בברכת בורא פרי האדמה כדי לברך לדברי הכל. **ב]** בשו"ע הרב (ס"ג) כתב שבשתיקה לצורך אכילה מותר אפילו לכתחילה. ומ"מ האוכל אגוז ואחר כך יברך כי שמא התליע או נרקב בתוכו ונמצא בירך לבטלה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת בִּרְכַּת הַפֵּרוֹת סִימָן רו

בְּאֵר הַגּוֹלָה קטו:

מְבָרֵךְ: ה [ח] **אֵין מְבָרְכִין לֹא עַל אֹכֶל וְלֹא עַל מַשְׁקֶה, עַד שֶׁיְּבִיאוּהוּ לְפָנָיו. [ט]בָּרוּךְ וְאַחַר כָּךְ הֲבִיאוּהוּ לְפָנָיו,** (יט) **צָרִיךְ לְבָרֵךְ פַּעַם אַחֶרֶת, אֲבָל מִי שֶׁבֵּרַךְ עַל פֵּרוֹת שֶׁלְּפָנָיו** (כ) **וְאַחַר כָּךְ הֲבִיאוּ לוֹ יוֹתֵר מֵאוּתוֹ הַמִּין, אוֹ** (כא) **מִמִּין אַחֵר** (כב) **שֶׁבִּרְכָתוֹ פְּטָרַתּ הָרִאשׁוֹן,** (ל) [ז] **אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ. הַגָּהָה: וְטוֹב** (כג) **לְזָהֵר לְכַתְּחִלָּה לִהְיוֹת דַּעְתּוֹ עַל כָּל מַה שֶׁיְּבִיאוּ לוֹ** (בית יוסף טור יורה דעה סימן י"ט (ד"ה ומ"ש רמינו ומ"ש) ומרן):

ו יָנַטַל בְּיָדוֹ פֵּרוֹת לֶאֱכֹל וּבֵרַךְ עֲלֵיהֶן, וְנָפַל מִיָּדוֹ וְנֶאֱבַד (כד) **אוֹ נִמְאַס, צָרִיךְ לְבָרֵךְ** (כה) **אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה מַאוּתוֹ מִין לְפָנָיו יוֹתֵר כְּשֶׁבֵּרַךְ עַל הָרִאשׁוֹן. הַגָּהָה:** (כו) *רַק שֶׁלֹּא הָיָה דַּעְתּוֹ (ה) [ה] עָלָיו

ח רַמְב"ם בְּפֶרֶק ד' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"י) מֵהִירוּשַׁלְמִי (פ"ו ה"א). ט טוּר מֵהֲהִיא דִּירוּשַׁלְמִי בְּסוֹף הַשִּׁימָן. י טוּר וְהָרֹא"שׁ (פ"ו סי' כ) מֵהֲהִיא דִּירוּשַׁלְמִי ר' צֶפַנְיָה א' (שם) וְשָׁאר פּוֹסְקִים.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מַשִּׂיב כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה מִשּׁוּם בְּרָכָה לְבַטָּלָה בְּשִׁפּוּסִיק בְּדִבּוּר. וְעַיֵּן בְּתְבוּאוֹת שׁוֹר (שם) (סִימָן) [סָעִיף קָטָן] י"ג דְּשִׁיחָה אֲפִלּוּ מִלָּה אַחַת שְׁאֵינָהּ לְצָרְכּוֹ שְׁמַפְסֶקֶת בֵּינָיו, הֲרֵי הַפְסֵק וְצָרִיךְ בְּרָכָה אַחֶרֶת עַיֵּן שָׁם: **ה** [ד] **אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב (סק"ד). וְעַיֵּן תְּבוּאוֹת שׁוֹר סִימָן י"ט סָעִיף קָטָן (י"ד) (כ"ד) מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה. וְעַיֵּן שָׁם סָעִיף קָטָן ל"ג אִם הֲבִיאוּ לְפָנָיו שְׁלֹשִׁים אֲגוֹזִים אוֹ תַּפּוּחִים וְדַעְתּוֹ לֶאֱכֹל כֻּלָּם, וְהוּא טוֹעֶה בְּדַעְתּוֹ שֶׁסּוֹבֵר שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ עַל כָּל אֶחָד בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ, כְּשֶׁנּוֹדַע לוֹ הָאֱמֶת אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ שְׁנִית, אֶלָּא דְּמֵי לִנְמָלֵךְ שֶׁלֹּא הָיָה בְּדַעְתּוֹ לֶאֱכֹל וְנִתְחַדֵּשׁ לוֹ אֲכִילָה, אֲבָל בָּזֶה שֶׁלֹּא נִתְחַדֵּשׁ לוֹ כְּלוּם לְפִי זֶה יְבָרֵךְ עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת מַהֲרַ"ם בְּלַאנְט"ש (סי' לח) וְהֲבִיאוֹ בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ח) עַיֵּן שָׁם: **ו** [ה] **עָלָיו.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל סִימָן ר"ב (סק"א):

בְּאֵר הֵיטֵב

ה (ל) **אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ.** עַיֵּן מְגַן אַבְרָהָם (ספר סדר ברכות ג א): יִתְחוֹב בְּסִכִּין. רמ"מ (ספר סדר ברכות ג א): שֶׁהָאֲרִיךְ וְהָעֲלָה לַהֲלָכָה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר אִם דַּעְתּוֹ עַל כָּל מַה שֶׁיְּבִיאוּ פְּשִׁיטָא דְּאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ, וְאִם הָיָה נִמְלָךְ מֵאֵיזֶה פְּשִׁיטָא דְּצָרִיךְ לְבָרֵךְ. וּבְסָתָם, כָּל זְמַן שֶׁמַּנִּיחִים לְפָנָיו מֵהָרִאשׁוֹנִים פְּלִיגִי, דְּלַהֲכָפֵל בּוֹ (סי' כד) צָרִיךְ לְבָרֵךְ דְּאֵין קְבִיעוּת לְפֵרוֹת וּלְהַפָּךְ חֲסִידִים (סי' תתמז) אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ. מִיהוּ דַּוְקָא מִינֵי פֵּרוֹת אֲבָל שְׁתֵּה שָׁכָר וְהֲבִיאוּ לוֹ דְּגִים אַף עַל גַּב שֶׁהִיא בְּרָכָה אַחַת צָרִיךְ לְבָרֵךְ אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה דַּעְתּוֹ עֲלֵיהֶם. וְאִם אֵין מַנִּיחִים לְפָנָיו מִפֵּרוֹת הָרִאשׁוֹנִים, לְכָלֵי עִלְּמָא צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְעַיֵּן ט"ז (סק"ה). אִם בְּעוֹדוֹ מְבָרֵךְ הֲבִיאוּ לוֹ פֵּרוֹת יוֹתֵר יָפִים, יֹאכַל מֵהָרִאשׁוֹנִים תְּחִלָּה כֵּיוָן שֶׁבֵּרַךְ עֲלֵיהֶם תְּחִלָּה, אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה דַּעְתּוֹ לִפְטֹר גַּם הַיָּפִים. סֵפֶר חֲסִידִים (שם). וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת בְּאֵר עֵשֶׂק סִימָן ע"ד [וּבְסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה סָעִיף קָטָן י"].

ו (ה) **עָלָיו.** עַיֵּן מְגַן אַבְרָהָם (סק"ח). בָּרַךְ עַל הַמַּיִם וְשָׁמַע שֶׁיֵּשׁ מַת בָּעִיר, יִשְׁתֶּה מִעַט מִן הַמַּיִם וְיַשְׁפִּךְ הַשְּׁאָר. וְאִם אָמְרוּ לוֹ שֶׁהַתְּקוּפָה נוֹפֶלֶת, יְמַתִּין מְעַט עַד שֶׁתַּעֲבֹר הַתְּקוּפָה וְיִשְׁתֶּה וְלֹא יְבָרֵךְ. סֵפֶר חֲסִידִים (סי' תתנא) מְגַן אַבְרָהָם (סק"ח):

בֵּאוּר הֲלָכָה

ו * **רַק שֶׁלֹּא הָיָה דַּעְתּוֹ וְכוּ'.** אַף שֶׁפִּלְּשׁוּן הָרַמ"א מַשְׁמַע לְכָאוֹרָה דְּהוּא מִפָּרֵשׁ אֶת דִּבְרֵי הַמְחַבֵּר, אֲבָל בָּאֱמֶת אֵינוֹ כֵּן. דִּלְרַעַת הַמְחַבֵּר שֶׁהָעִתּוּר לְדִינָא שִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת (לט. ד"ה בצר) וְהָרֹא"שׁ (פ"ו סי' כ), וְגַם רַבֵּנוּ יוֹנָה (כו: ד"ה ובירושלמי) [כֵּן הִכְרִיחַ בְּסֵפֶר מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ו), דְּלֹא כְּט"ז (סק"ח)], אֲפִלּוּ בְּדַעְתּוֹ בְּהֶדְיָא עַל הַכֹּל לֶאֱכֹלוֹ, גַּם כֵּן צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ. דְּעִקַּר בְּרָכָתוֹ הָיָה עַל זֶה שֶׁאוֹחֵז בְּיָדוֹ, וְהַשְּׁאָר נִגְרָר אַחֲרֵי זֶה מִפְּאֵילָא, וְעַל כֵּן כֵּיוָן שֶׁנָּפַל וְנֶאֱבַד צָרִיךְ לַחֲזֹר כֵּיוָן שֶׁבְּוַדַּאי יָבְאוּ הַמַּיִם נֶגְדּוֹ כְּאִלּוּ הָיוּ לְפָנָיו דָּמְיָא מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּתָלוּי בְּדַעַת אֲחֵרִים. וְאִם הָיָה הַדָּבָר שֶׁבְּרֵךְ עָלָיו (יח) מֻנָּח בְּחַבָּה בְּעֵת הַבְּרָכָה וְאַחַר הַבְּרָכָה לְקָחָהּ מִשָּׁם, אֵינוֹ צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ כֵּיוָן שֶׁהוּא מוּכָן לְפָנָיו וְאֵינוֹ תָּלוּי בְּדַעַת אֲחֵרִים. וּבִכְפָרִי מְגֻדָּרִים (משז"ז סק"ט) מְצֻדָּד דְּהוּא הַדִּין כָּל כְּהַאי גַּוְנָא שֶׁהוּא וַדַּאי שֶׁיּוּכָא אֶצְלוֹ כְּגוֹן שֶׁהוּא בְּחַדְרוֹ הַסָּמוּךְ לוֹ, גַּם כֵּן אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ אַף לְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי יֵשׁ לְזָהֵר בָּזֶה, אֶחָד מִטַּעַם הֶפְסֵק וְעוֹד דִּלְכַתְּחִלָּה הַמְצָוֶה לֶאֱחֹז בְּיָדוֹ בִּשְׁעַת הַבְּרָכָה וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף ד': **(כ) וְאַחַר כָּךְ הֲבִיאוּ לוֹ.** הֵיינוּ (יט) אֲפִלּוּ אַחַר שֶׁכָּבַר אָכַל הָרִאשׁוֹנִים. וְהִנֵּה מִדִּבְרֵי הָרַמ"א דִּבְסָמוּךְ מַשְׁמַע דְּהַמְחַבֵּר מַיְירֵי (כ) אֲפִלּוּ בְּשֶׁלֹּא הָיָה דַּעְתּוֹ בְּהֶדְיָא עַל כָּל מַה שֶּׁיְּבִיאוּ רַק שֶׁבֵּרַךְ עַל פֵּרוֹת אֵלּוּ שֶׁהָיוּ לְפָנָיו בְּסָתָם, וְאָמְרִינַן דְּזֶה הָיָה כְּאִלּוּ אֹתָנֵי בְּפֵרוּשׁ שֶׁאִם יְבִיאוּ לוֹ עוֹד שֶׁיֹּאכַל גַּם מֵהֶן, מְשׁוּם שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הָאָדָם לְכַנֵּס מַאֲכִילָה קְטַנָּה לְגַדּוֹלָה. אֲבָל אִם כֵּן הָיָה דַּעְתּוֹ בְּהֶדְיָא שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל רַק אִלּוּ הַפֵּרוֹת שֶׁהֵם לְפָנָיו, אוֹ שֶׁבְּעֵת שֶׁגָּמַר אֲכִילָתוֹ הֶסְכֵּם בְּדַעְתּוֹ שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל עוֹד, וְאַחַר כָּךְ נִמְלַךְ לֶאֱכֹל, דְּבָזֶה לְכָלֵי עִלְּמָא צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ: **(כא) מִמִּין אַחֵר.** וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה מִמִּין פֵּרוֹת, (כמ) דְּאִם בָּרַךְ עַל דָּגִים וְהֵבִיאוּ לוֹ שֶׁכָּר שֶׁהוּא מִין אַחֵר לְגַמְרֵי, אַף שֶׁבִּרְכוֹתֵיהֶם שָׁוֹות מִכָּל מָקוֹם אֵינָם נִפְטָרִין בִּבְרָכָתוֹ בְּסָתָם, אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה דַּעְתּוֹ בְּהֶדְיָא לִפְטֹר אוֹתָם בְּהִבָּרְכָה (כב) אוֹ שֶׁהָיוּ לְפָנָיו עַל כָּל פָּנִים עַל הַשֻּׁלְחָן בְּשָׁעָה שֶׁבֵּרַךְ: **(כב) שֶׁבִּרְכָתוֹ וְכוּ'.** כַּמָּה (כג) אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִים בְּדִין. זֶה וְסִכְּרָא לְהוּ דְּדַוְקָא בְּאוֹתוֹ הַמִּין מַמָּשׁ הוּא דְּפוֹטֵר בִּבְרָכָתוֹ בְּסָתָם אַף לְאוֹתָן פֵּרוֹת שֶׁהֵבִיאוּ לוֹ אַחַר כָּךְ, אֲבָל לְמִין אַחֵר לֹא מְהֵנֵי בִּרְכָתוֹ בְּסָתָם, וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ. וּמִכָּל מָקוֹם אִם הֵבִיאוּ לוֹ הַמִּין הָאַחֵר בְּעוֹד שֶׁלֹּא כָּלָה מִין הָרִאשׁוֹן, נִרְאֶה (כד) שֶׁאֵין לְבָרֵךְ כֵּיוָן שֶׁהֵבִיאוּ לוֹ בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה עָסוּק עֲדַיִן בַּאֲכִילָה, וְכֵן נִרְאֶה לַהֲלָכָה. וְיֵשׁ מִן (כה) הָאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ עוֹד, א)דְּאִם קָבַע עַצְמוֹ לַאֲכִילַת הַפֵּרוֹת, אַף שֶׁבֵּרַךְ בְּסָתָם עַל הַפֵּרוֹת שֶׁהָיוּ לְפָנָיו וְהֵבִיאוּ לוֹ מִין אַחֵר אַחַר שֶׁכָּלָה הַמִּין הָרִאשׁוֹן, אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ דְּכֵיוָן דְּקָבַע עַצְמוֹ לַאֲכִילָה אֵינוֹ מַפְסִיק דַּעְתּוֹ מִזֶּה: **(כג) לְזָהֵר לְכַתְּחִלָּה.** דְּיֵשׁ (כו) מִן הַפּוֹסְקִים שֶׁסּוֹבְרִים דִּבְסָתָם לֹא מְהֵנֵי (מ) בְּכָל גַּוְנֵי, אֶלָּא אִם כֵּן הָיוּ לְפָנָיו בִּשְׁעַת בְּרָכָה, אֲבָל בְּלָאו הָכִי בָּעֵינַן שֶׁיִּהְיֶה דַּעְתּוֹ עַל כָּל מַה שֶּׁיְּבִיאוּ לוֹ אַחַר כָּךְ: **ו (כד) אוֹ נִמְאַס.** וְהוּא הַדִּין בְּמָצָאוֹ שֶׁנִּרְקַב וְאֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילָה כְּלָל וְנוֹטֵל אַחֵר, דְּאִם עֲדַיִן קָצַת רָאוּי לַאֲכִילָה צָרִיךְ לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא בִּרְכָתוֹ לְבַטָּלָה [וַעֲטָרַת זְקֵנִים]: **(כה) אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ הָכִי לֹא אָמְרִינַן דְּהָיָה חֵל בִּרְכָתוֹ עַל הַכֹּל, וְהַטַּעַם עַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד"ה רק): **(כו) רַק שֶׁלֹּא הָיָה דַּעְתּוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (יז) הַגְּרַ"ז (סי"א). וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אין מברכין) מִדְּהִקְשָׁה מֵאֵפוֹת הַמַּיִם: **(יח)** אֵלִיָּה רַבָּה (סק"י) בְּשֵׁם סֵפֶר הַזִּכָּרוֹן (ספר הזכרונות זכרון ח פ"א): **(יט)** לְבוּשׁ וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ט) עַיֵּן שָׁם: **(כ)** אַף דְּהַמְּגַן אַבְרָהָם (סק"י) מַפִּיק דְּהַמְחַבֵּר מַיְירֵי דַּוְקָא בְּשֶׁהָיָה בְּדַעְתּוֹ עַל כָּל מָה שֶׁיְּבִיאוּ לוֹ [וְדִלְדֹא כַּהֲבָנַת הָרַמ"א], אֲבָל בְּסָתָם אָנוּ צְרִיכִין לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ [אִם לֹא כְּשֶׁקָּבַע עַצְמוֹ לַאֲכִילַת הַפֵּרוֹת דְּאָז גַּם בְּסָתָם אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ עַל פֵּרוֹת אֲחֵרוֹת כְּשֶׁהֵבִיאוּ לוֹ אַחַר כָּךְ] לְכָלֵי עִלְּמָא, אֲפִלּוּ מְאוּתוֹ הַמִּין אִם הֵבִיאוּ לוֹ אַחַר שֶׁכִּבֵּר אָכַל הָרִאשׁוֹנִים, וְהָעִתִּיקוּ הַחַיֵּי אָדָם בְּכְלָל ס' (סי"א), לֹא הִקְפִּידוּ לְהַלָּכָה מִשּׁוּם דְּהַרְבֵּה אֲחֵרוֹנִים פְּלִיגִי עֲלֵהּ [הָלֹא הַמָּה הַשַּׁ"ךְ (יו"ד סי' יט סק"ט) וְהַשּׁ"ז (שם ס"ק יא) וְהַדְּרִישָׁה (שם סק"ב) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ט) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ו) וְכֵן מַשְׁמַע גַּם כֵּן מִבֵּאוּר הַגְּרַ"א] וְסִבְרִי דְּהַשּׁוּר צְרִיךְ וְשֻׁלְחָן מַיְירֵי בְּשֶׁלֹּא הָיָה בְּדַעְתּוֹ מִתְּחִלָּה עַל כָּל מָה שֶׁיְּבִיאוּ לוֹ [וּמָה שֶׁהֵבִיא רְאָיָה לִדְבָרָיו מִבֵּית יוֹסֵף קע"ז (ד"ה ומ"ש רבינו אבל) דְּמַיְירֵי בְּשֶׁהָיָה דַּעְתּוֹ עַל כָּל מָה שֶׁיְּבִיאוּ, דְּחִוְּתוֹ הָאֵלִיָּה רַבָּה (שם) וְהַנְּהָר שָׁלוֹם (סק"ד) עַיֵּן שָׁם] וַאֲפִלּוּ הָכִי אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ. וְכֵן בְּשֻׁלְחָן

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: **א]** ובשו"ע הרב (ס"ט) כתב שאף אם קובע עצמו לפירות אין קביעתו כלום, שאין קבע לפירות.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah